

ELŐFIZETÉSI ÁR.

Helyben házhoz hordva és vidékre postai megküldéssel:

Egész évre 4 frt — kr.
Félévre 2 frt — kr.
Negyedévre 1 frt — kr.
Egyes szám ára to kr.

Hirdetéseket júnyusan számítunk.

Hivatalos hirdetések 100 szög 1 frtéért közöltetnek.

Kincstári bélyegdíj minden hirdetésért 30 kr.

Hirdetéseket s előfizetéseket felvesz Landesmann M. könyvkereskedése S.-a.-Ujhelyben.

SÁTORALJA

Zemplénnvármegye közérdekeit képviselő hetilap.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG

és
KIADÓHIVATAL

hova a lap szellemi részét illető közlemények az előfizetési pénzek, hirdetési közlataok díjak és a lap szerkesztésére vonatkozó felvétel-ök intézendők

Sárospatak, Kovacs-utca 175. sz.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Bermentetlen leveleket nem fogadunk el.

Nyitlter minden sora 20 kr.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ-TULAJDONOS:

STEINFELD JENŐ.

TÁRS-SZERKESZTŐ

REZ LASZLÓ.

Közegészségügyi reform.

Nem régen az egyes községek előjárói az illetékes főszolgabírói hivatalok által a belügyminiszterium azon rendeletéről lettek kiértesítve, mely szerint az állampénztárnaka szegény sorsu betegek orvosságáért eddigelé teljesített fizetése 1896 január 1-től beszünttetett és az előjáróság utasítatik, hogy ezentúl szükség esetén azokat a község lássa el gyógyszerrel.

Hogy tulajdonképen mi indíthatta a belügyminiszteriumot ezen nagyfontosságú elhatározására, azt eltalálni nem nehéz. Bizonyára azon sok visszaélés, mely az állammal szemben, ezen általa gyakorolt jótétemény ellenében elkövetetett.

De kérdés, vajjon ezen visszaélések oléggé indokolták-e a miniszterium azon nagy horderóvel bíró intézkedését, hogy ezentúl az állam a szegénysorsú betegeknek gyógyszerrel való ellátásáról nem gondoskodik; kérdés, vajjon azon megtakarítás, mely az állam által eddig viselt terhet megszüntetésével eléretik, elég nyeresémet lesz-e azon veszteséggel és nagy csorbával szemben, mely azon intézkedéssel a közegészségügyen, kétséget kizárólag, ejtetik.

Azt hiszem nem szorul bizonyítgatásra, hogy az egyes községek, szegénysorsú betegeknek orvossággal való ellátásáról nem fognak kellően gondoskodni, leg-

alább oly mérvben nem, mint azt a szükség megkívánja, vagy mint azt az állam részéről elvárhatók. a ki pedig ennek ellenkezőjét hiszi, az — véleményem szerint — csalfa reményekkel áltatja magát. A községek egyrésze ugyanis már szegénységüknél fogva sem lesznek arra képesek; az oly községeknél pedig, melyeknek anyagi helyzete ezt talán megengedné, ottan, annak kellő mérvű kivitele elé sok akadály lesz gürdítve, mert eltértené attól, miszerint a községek képviselői testületei a lakosságra nézve ezt jogosan egy újabb és tetemes megterheletésnek tekintve, a segélyezés dolgában nagyon tartózkodó eljárást fognak követni: hozzájárul e körülményhez még — különösen a kisebb községek némelyikében — azoknál tapasztalható nagymérvű szükkeblőség is.

Az említett rendeletben az előjárók figyelme arra is felhívatik, hogy betegség esetén csakis illetőséggel bíró szegény lakosok segélyezendők a község pénztárából, mert az illetőséggel nem bíróknak kiszolgáltatni rendelt gyógyszerek árát, az előjáróság lesz köteles megtéríteni.

Hát ugyan az illetőséggel nem bíró, tehetetlen egyének megszüntek emberek lenni, kikről sem az államnak, sem a községnek, vagy talán még a társadalomnak sem kell gondoskodnia, kik illetőségük hiányában embertársuk irgalmára igényt nem tarthatnak?

Hát ha példának okáért valamely köz-

ségben az ilyen, illetőséggel nem bíró, tegyük fel, egy ugyanott keresztülhaladó, földhöz ragadt szegény ember véletlenül súlyosan megbetegszik, az illető község bírójának esetleg szükkeblü felfogásától (mert hiszen a megszerzendő orvosság 60—80 krnyi ára esetleg öt terhelhetné) legyen a szerenesétlennek talán megmenthetése függővé téve, avagy a bíró ily előfordulható esetben összehívja a tanácsot, mely a kérdéses összeg kiadását utalványozza?

Isten óvjon beuntinket valamely epidemiától, mert az ezen fenforgó körülmények mellett kettős csapás lenne ránk nézve!

De azon rendelet még arra is alkalmas, hogy törvényhozásunk egy felette üdvösnek nevezhető intézkedését illuzorissá tegye, amennyiben, ha jól tudom, van törvényünk, mely a gyermekeknel, különösen egy bizonyos korig uralkodó nagy halandóságra való tekintettel szigoruan, büntetés terhe alatt kötelességévé teszi a szülőknek, miszerint gyermekök (7 éves koráig) megkezeléséről gondoskodjanak. A törvényhozásnak ez intézkedése minden valószínűség szerint leginkább a szegény sorsúakra való tekintetből történt, mert bizony a jómódú és vagyonos embert gyermekének gyógykezelésére kötelezni nem igen kell.

Már mostan azt kérdem, hogy mit ér, ha valamely szegény ember beteg gyermekéhez orvost hívat, de a szükséges

TÁRCSA

Egy érdekes jelentés a Bach-korszakból.

— Közl: Feder Jenő. —

Hogy a Bach-korszakban a község bírójának milyen kimerítő jelentést kellett tenni a cs. és kir. biztosnak, s hogy a közigazgatási tevékenyében kívül milyen feladat várt, az autonómia vezetőjére: arra igen szép eklatáns példa 1849. évben, a Balogh József bíróságának idejében kelt azon terjedelmes jelentés, mely Sárospatak város archívumában van megőrizve.* Annak reményében, hogy az érdekes jelentés érdekelni fogja a lap olvasó közönségét, adjuk a jelentést egész terjedelmében.

Méltóságos Gróf Császári Királyi Biztos Ur. Kegyelmes Uram! Méltóságod kegyes parancsát, mely szerint kötelességemmé teszi meltoztatott: hogy *Sezakésy, Zsarnay, Hegedüs, Palkovics, és Récsénynek* a forradalom alatti magokviseletéről jelentést tegyek, e képen hátkordom teljesíteni. *Sezakésy Dániel* Ugyvéd és Patak városa Választott közönségének. — mely a Válság dolgát

igazgatja — jegyzője: egy ügyes és munkás ember, ki a forradalom előtt a hírlapokban a megyei tisztviselők kihágásait gyakran megróta: 1848-iki augusztusban a pataki piacon szónokolt és a népet buzdította, hogy a Zempléni Önkéntes seregbe álljon. Később mint nemzetőri Kapitány a pataki nemzetőröket Kassára vezetvén Schlik elől a magyar táborral együtt megszaladt. Másodszer ismét mint Kapitány Svinyozára vezette a pataki nemzetőröket, a hol szinte megszalasztatván, midőn látta, hogy gyakorlatlan néppel rendes katonaság ellen kiállni eszétlen vakmerőség, többé katonai dolgokba nem elegendett, se tudtomra valami botrányos beszédet nem tartott.

Zsarnay Lajos a pataki Collegiumban morális theológiának tanítója s egyszersemind a tanuló ifjuság papja, ki a forradalom kezdetekor a trón mellett nyilatkozott, utóbb velem többször szót váltott, midőn mondtam, hogy Kossuth, mint egykor Demosthenes Athénében szónoklatával nemzeti életünket meg fogja zavarni és szabadságunkat megsemmisíteni. s hogy a had és pénzügy miniszterségnek a bécsitöli különválása Ausztria részéről el nem nézhető. Egyébaránt *Zsarnay* köztudomásra esendős, beületes és tudós munkálatokban fáradkozó ember, ki ha néha szabadabban szólott is, gúnyos kitéjezőkkel vagy éppen lázító beszéddel magát büntessé nem tette.

Hegedüs László pataki reformatus lelkész a szabad elvek legheresebb pártolója, úgy, hogy

ellenkező véleményét meg sem szenvetett s ki nem szerte nyilatkozott, azt meg is dorgálta. De azért sem lázító, sem félség elleni gúnyos nyilatkozatát vagy beszédét nem hallottam.

Palkovics Antal a pataki Collegiumban a német nyelv tanítója: inkább katonának, mint tanítónak termelt ember. Imos, tízes és szónok a forradalom előtt a tisztújításoknál Cortesvezér s mint olyan a nép hajlamát bírván, midőn a Zempléni Önkéntes sereg felállott, Kapitánynak elválasztott. Eloszolván az önkéntes sereg Houvel lett, s végre mint Querilla főnök Patakon egy csapat alakított, melybe a nép sepredekét felfogadta, úgy, hogy a forradalom alattli féktelenség dazára addig itt alig történt lopás, még a Querilla csapat fel nem oszlott.

Récsény László, keresztelt Zsidó, koresmáros, kit a helybeli Zsidók gyűlölnék, mert ő jól ismerően a Zsidók fogásait, a hol lehet a Zsidók elébe vág, úgy, hogy azok a koresmából bejövő hasznát ő miatta egészen magokhoz nem vonhatják, mért is szüntelen törzönköndök ellene, őtet a múlt télen az itt szállásolt Schlick csapatja Kapitányának elvándolták, ki őt elfogatván, magával Gömör Vármegyébe elvitte. Onnan kiszabadulván a Zsidókön — kik hasznosságából annak szolgáltak, kinek kedvezett a Szerencse — a mit lehetett elkövetett. Egyébaránt nem olyan egyén, ki a jó ügynek ártthatott, vagy a rossznak használtatott volna, mert róla, mind a mellett, hogy

* Hogyay Zsigmond által adományoztatott a városnak megőrzés végett. Szerk.

gyógyszert pénz és segély hiányában meg nem szerezhethi?

Azon már többször említett rendelet tehát a közegészségügy terén méltán visszafelé való haladásnak minősíthető, mert a belügyminiszterium, mely első sorban van hivatva a közegészségi ügynek humanisztikus szempontból — *de nemzetgazdasági szempontból rendkívül fontos állapotot, még ha áldozatok árán is előmozdítani és fejleszteni* — elhatározásával azon éppenséggel nem lendített.

Hiábavaló ugyan akkor a számtalan közegészségügyi bizottság létesítése, hiábavaló ezeknek enquettezései, hiábavaló a „Sanitätsrathok” egész légiónak ki-nevezése, ha nincs senki, ki a szegény embert betegségére esetén gyógyszerrel ellátja.

De ha már a miniszterium helyesen a visszaélések meggátolására akar módot találni, ne alkalmazzon oly eszközt, mely által „a vízzel egyszerűen a gyermek is kiöntetik a fürdőből.” Nem volna talán helytelen, ha az állam az általa mind-éddig viselt terhek recompensációjaként az egyes községeknek szegény sorsú betegek segélyezésére céljából egy megfelelő összeget kiutalványozna; ezzel kettős cél éretnek el, amennyiben a visszaéléseknek és eleje volna véve és a szegény sorsú betegeknek gyógyszerrel való ellátása is legalább részben biztosítva.

Wetterschneider Miksa.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

A hűskrajcár-ügy.

II.

A sárospataki fogyasztó közönség terhére a városi kormányzat részről 1869. évben behozott egy font marhahús utáni egy krajcárnyi fogyasztási adó mennyire nem igazságos, behajtása pedig minden törvényes, igazságos vagy csak méltányos alapot nélkülöz, következésképp igazolom be.

Ezen fogyasztási önmegadóztatás a fogyasztó közönségen akként hajtatik be, hogy a mézáros-
iparosok által levégett marhának a mézárászokba hozott húsa a város megbizottja — ez idő szerint a városi állatorvos, ha jól vagyok értesülve, 10° jutalék mellett — megvásárolja, a hús súlyát jegyzékébe veszi és ezen egyoldalú feljegyzés után a városi pénztár a hűskrajcár adó összegét kiszámolván, beszédi vagy behajtattja.

1869 után a mézárások a gyakorlatban azon udvartartások, hogy rájuk nézve a hűskrajcár adó ezen, mai napig is divó, hűskrajcár adó be-
vezetése és annak beszedésére rájuk nézve sem sem jogú, sem nem méltányos, sőt határo-

zottan káros ereszényőkre, káros üzletökre, mely beszédai kötelezettség, sőt az egész hűskrajcárnyi adózás ellen 1870-es évek elejétől kezdve mostanáig a felső és legfelsőbb hatóságoknál meg nem szüntek panaszok.

Hogy mennyire igazságos a mézárások panaszai, kiténik azok érveléséből.

a) A hűskrajcár beszedése a városban nem jogosak, minthogy országos törvényünk szerint ilyen fogyasztási önmegadóztatásra csak a rendezett tanácsú városok jogosultak, melyeknek jelen-tékeny hatóság kiadására a kebelökben megfor-dult idegenek nagy számú fogyasztóit is megadóztatják: a nagy és kis községek ily fogyasztási adók behozatálól azonban eltiltók. A belügy-miniszterium egy sajtóságios értelmezés szerint a pozitív törvény ellenére Sárospatak nagy községnek a hűs megadóztatásának határozatát meghagyta, mely engedmény a kereskedelemügyi miniszterium részéről ellen-irányban értelmezett, a mézáró-sok ez ügybeni panaszokból 23 évet át meg nem szűnt: a kassai kereskedelmi és iparkamara, mint a kereskedők és iparosok hivatalos érdek-képviseleje kimerítő és indokolt jelentése alapján a miniszterium most véglegesíteni határozta ezen majdnem egy negyedszázados panaszos ügyet.

b) Nem méltányos ezen önmegadóztatás, mert a jobb módú lakosnak is úgy van egy gromra, mint a szegényebb sorsúnak, ezen adóztatást túl-nyomóan jobban elbíri a vagyonos, mint a vagyon-talan, holott tekintve azon célt, melyért ezen önmegadóztatás behozott, a városi kövezt és járdák létesítését, illetve átalakítását, mely csak is a belvárosi vagyonos lakosság hasznára és kényel-mére lesz, a hűskrajcár adó egy kuler szerint fizető négy külvárosnak ezen járdákból, de még a köz-utak kikövezéséből mi sem juttatik.

c) Hogy a hűskrajcárnyi adónak a mézáros-
iparosok által kötelezett beszédése ezekre mely káros, kiténik abból, hogy ezek köteleztettek, mint magán emberek, minden ellenszolgáltatás nélkül a város adószedőjévé lenni.

Mily jogalapon tartozik egy városi önálló polgár, iparos vagy hűs árú kereskedő az adóbeszedés ödiúmat magán viselni?

Igazságos-e az, hogy a mézárások által sokszor hitelre kímért hűs után is saját magok vagyoná-ból kötelesek a városnak a hűskrajcár adó meg-fizetni oly összegek után, melyeket ők adósaikkól behajtani sem képesek? Ily szavatolás jogos-e? Igazságos-e az, hogy nyáron a megromlott és le-szállított árban eltolt, vagy végleg, mint élvez-hetlent, a Bodrogba dobott hűs után saját vesztéségük mellett a városnak még a hűskrajcár adó is megfizetni kötelesek?

Igazságos-e az, hogy a szomszédos jászathalvai, bodrog-halászi, ardói, trauconfalvai, vajdácskai mézárások hűs-árúikkal a sárospataki mézárások ellenében a hűskrajcár adó által itt megdrágított hűs ára ellen oly kedvezően versenyezzenek, tudvalegy, hogy a háziaszonyok nagy része nem sajnálja azt a kis fáradságot, hogy egyetlen minőségű és kifogástalan súlyú hűsért ösztöl fogva tavaszig zsviesen elsaltát vagy eselédjét elsaltatja Jászse-falvára, melynek mézárásai nem fizetnek 50 krajnyi községi pótdadót, sem 1 frt 10 kr vágóhíd-pénzt, sem állatorvos díjat.

Jogosult-e bárki is, egy iparosnak vagy kereskedőnek fizetési titkába belavatkozni, üzleti for-galmába magát belomártani, árának mennyiségét

jegyzékbe venni, melyet mindenki meg tud és ver-senybe léphet?

A helybeli mézárásoknak 23 éven át folytatott érdekeik megvédelmezése a város által behozott hűskrajcár adóztatás ellen körömszakadtáig ment és folytathatni fog mindaddig, míg ezen önmeg-adóztatás meg nem szüntetik, mert tekintve a szomszédos hasonló ipar versenyt, megélhetésük alapja meg van ingatva, szorgalmuk, tökélefele-tésük meddő lévén, elpusztulásuk tudatában vagy fel kell üzletükkel hagyni, vagy súlyos követke-zést maga után vonó módon védekezni a város által rájuk rótt behajtási mód kötelezettsége ellen.

Mindezek után, minthogy a hűskrajcárnyi önmegadóztatás, úgy a város fogyasztó közönsége, mint a mézárások iparosok részéről a legnagyobb mérvben ellenszenvet szül, az eltörölendő: de már eltörölendő azon okból is, hogy ha a város kormánya, ezen adóemből 1869. évtől bejött jöve-delmet a maga céljára fordította volna *köztalálvány-szerűen*, úgy 27 év alatt a város kövezté helyre-hozta, a szükséges járdák létesítő lettek volna és ezen önmegadóztatás alapja megszűnt volna; minthogy azonban a város kormánya ezen temér-dek erőreket nem a kitűzött célra használta fel, az ilyen városi kormányzatra ezen ellenszenves adóemből kivethetése és kezelése továbbra nem bizható és ha ezen állapot megszűntetése a városi képviselő testület által nem fogantatottattnak, a helybeli mézárások jogosult védelmi actiójához a nagy fogyasztó közönség actiója is szükségképen járulni kényeszerül.

Glevitzky Sándor.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

VEGYES HIREK.

— **Uj pénzügyigazgató.** A nyugalomba vonult Becks Bálint helyére a m. kir. pénzügyminiszter Zwisler Károly zilahi pénzügyigazgatót Sátoralja-Ujhelybe nevezte ki.

— **Zemplen megye küldöttsége.** Az ezredes országos kiállítás megnyitása alkalmából vármegyéket Molnár István főispán, Meczner Gyula vármegyei bizottsági tag, földbírtokos és Dókus Gyula vármegyei főjegyző fogják képviselni.

— **Ügyvédi kamara.** A kassai ügyvédi kamara közírré teszi, hogy Németh László volt sátoralja-ujhelyi ügyvédet, ezen kamara területéről való elköltözésé miatt az ügyvédek lajstromából kitérte.

— **Uj anyakönyvezetők.** A belügyminiszter Zemplén vármegye területén a tolvai anyakönyvi kerületbe tartozó Vámos-Ujfalu községet önálló anyakönyvi kerületé alakította s ugyanoda anyakönyvezetővé Tóth Miklós jegyzőt; továbbá helyettesé a mádiba Mihályi Endrét, a tállyába Kiss Istvánt, a bodrog-olasziba Leder Józsefet, a mikóházaiba Ragézi Pált, a pronyikiibe Janik Bélát, a helyibe Buday Aladárt, a leleszibe Steiner Józsefet, a szentesibe Olbay Bélát, a nagy-géresibe Jézerszky Sándort, a kis-gérandiba Lótos Sándort, a magyar-izsépibe Csizsár Kálmánt, a nagy-azariba Igli Gyórt, a bándóiba Füzesséry Lászlót, a butkaiba Tárczy Lászlót, a göröngyösiibe Hódobay Teófil, a papinaiba Duresinsky Bélát, az ublyába Petrasovits Démet, a sztarinaiba Podhójczy Dezsőt és a gálszösiibe Pethő Jánost neve te ki s valamennyit a házassági anyakönyv vezetésével

szájas ember, el lehet mondani: nec man, nec consilio. Hol egyik hol másik táborba botokkal, mint a többi Zsidók járván, onnan állhíreket hordott, melyeknek meggyőzőtlensége elég volt, hogy azokat lécesey mondotta.

A pataki köznép mezői gazdasággal vagy halászsattal távol a városról foglalatosságodván, és a földes Uraság általi megváltás által nagy teher alatt lévő, a maga élme megszerzése és reá kivett fizetések lerovása után jár, nagy részint keveset vagy éppen semmit se bíródn az uralkodási formákon. Az okoskodások közül p-dig némelyeknek, kik a republikát körülött újság lapok után beszélnek, minő fogalmuk volt légyen a republikáról: bátorodom két példát a maga ere-delettségében Méltóságod elébe alázatosan terjeszteni: Egy tavaszi vasárnapon a Bodrog vizén dongafát akaráván venni, a viz partján elmentem egy tíz vagy tizenkét emberből álló csoport mellett, a vizont közönségetek után egyik a csoportból reám kiált: nemde igazsága van Jancsinak, hogy csak a republika az élet? — S miért tartja kérdém, Kigyólmad azt? — Azért, hogy a republikában egyenlőség van. — Hogy képzeli az egyenlőséget eszközölhetének, a midőn most egyik ember gazdag a másik szegény: egyik nagy birtokos, a másik semmi házi. — Azon könnyű segíteni, fel kell mindent osztani 's meg lesz az egyenlőség.

— De hát ki jóságán kezdünk osztani? — A Hercegen — Helyes, mert hon nem lévén, ellent nem állhat. Véleményem szerint jó lenne a bibliothékán kezdeni az osztást. — Az had maradjon osztatlanul a Hercegenek. Mi legelőbb a pin-czéhez szeretnénk fogni. — Barátim! Osztalýkor a legesudeesebb emberek közt is perlekedések és verekedések szoktak támadni, mert kiki a legjobbat akarja magának venni. Ha az Osztalý a pin-czén kezdjük, jó kedvünk kereskedni, úgy lehet, hogy soknak véres feje lesz, sőt az Osztalýnál hagyja fogait. S ha a Herceg jóságán ábszünk, azután arra kerülend a sor, a ki valamit megtakarított, 's így minden takarékos ember várhatja magán a Herceg sorsát. — Igazság, hát csak maradjon a Hercegenek a mit neki az Isten adott, 's mi is elégedjünk meg azzal, a mit a sors nekünk rendelt. — Más alkalommal kimenyén a szállómás munkásaimhoz, kik épen akkor deleltek; már néhány lépésnyire haltottam, hogy köztök vita áll a republika felett. Hozzájuk érven, azt kérdézik tőlem, mi különös jó van a republikában. — A sajtó-szabadság mondan. — Hát micsoda szabadság az? — Az, hogy ha kentek közül valamelyik egy könyvet írta, azt neki szabad lenne azonnal kinyomtatni. — No egye meg a fene azt a szabadságot, 's azt is ki azt kigondolta, az csak tinta-nyalóknak való szabadság. A király által elég

szabadok voltunk: a mostani szabadságban pedig fiainkat részint auitással, részint erővel katonának elviszik, marhainkat ellopják hol a németek, hol a magyarok több napokra elhajtogatják, 's többeknek sekerük 's marhájuk oda is maradt. Kenyeret, melly magunknak is szűken van, majd a magyar, majd a német, majd a muszka részére kell adni, 's az ember egyiktől is, másiktól is szűnet nélkül rettegésben van. — Csak az Isten a Királynak adna szerencsét, hogy a béke ismét helyre állna. — Ez évben igen kevés lévén a napzámom és felette drága a napzám; hogy természetünneim többé ne kerüljenek, mint a menyit érnék, kényteleníttem mindig napzámomaim mellett lenni, azért nem sokat ügylhettem polgá-társaimnak politikai nézetekre, 's minthogy némelyekkel egy értelemben nem voltam, nehogy a miatt nagyobb kedvetlenség érjen, mint már egy pár ízben voltokét örömet kerültem. Azonban annyi szent igaz, hogy kivéven tíz vagy tizenkét szájhórt, a többi lakosság az egész forradalom ideje alatt okosan és jözanon viselte magát, melly onnan is kitetszik, hogy itt egy pár ízben népel-keles akart előidézteni, de arra a nép legkisebb hajlamot sem mutatott, sőt annak tábán nyíltan ellenszegültek. S. Patak 1849-iki November 15-ikén. Méltóságos Gróf Császári Királyi Biztos Urnak alázatos szolgálja Balogh József. bíró.

— **Fővétel a budapesti hadapródiskolához.** A budapesti es. és kir. gyalogsági hadapródiskola a jövő évre való fővételre a pályázatot közzétette. A fővétel a hadapródiskola igazgatóságánál (Budapest, I. járás) tudható meg.

— **Folyó hó 20-án** Füzesséry György varanói főszolgabíró mint az előkészületek gyanúsítójaként 30 éves hivatalnokoskodásának alkalmából nagy arányú tárgya lesz a helyi és vidéki értelmiség részéről. Ugy halljuk, hogy több időzőlő küldöttség fogja az alkalommal jó kirándókat kiíjezni.

— **Nem lesznek őszi nagy hadgyakorlatok.** A „Katonai Lapok” szerint a millenniumi kiállításra való tekintettel, a magyar szent korona országában ez évben nagyobb hadgyakorlatok nem lesznek, elebbe Ausztriában két helyen tartanak nagy gyakorlatok.

— **Erettsegi vizsgálati biztosok.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter az autonóm felekezeti középiskolák f. évi rendes érettsegi vizsgálatihoz a sárospataki tanári kar közül a következőket nevezte ki kormányképviselőül: dr. Ballagi Géza a pápai főgimnáziumhoz, Szinyei György a székelyudvarhelyi gimnáziumhoz, a sárospataki főiskolához pedig dr. Ballagi Aladár budapesti egyetemi nyilv. r. tanárt.

— **A tanítók öröme.** Magyarországon az u. n. tanítók gyakorlati t. i. a póttartalekba vagy a hadsereg tartalékaikhoz tartozó népoktatók fegyvergyakorlata elmarad és csak a jövő évben tartják azt meg.

— **Meghívó.** A s.-a. újhelyi ker. betegsegélyező pénztár igazgatósága f. évi április hó 19-én délután 3 órakor, Sátoralja-líjhegyben, a pénztár helyiségében ülést tart. Tárjai: 1. Elnök és al-elnök választása. 2. Folyó ügyek.

— **Meghívó.** A „Zempléni Megyei Tanító Egyesület” április hó 23-án, délelőtt 9 órakor Sátoralja líjhegyben, a vármegyeház nagy tanácstermében közgyűlést tart. A közgyűlés előtt 8 órakor választmányi ülés lesz. — A közgyűlés tárgyai lesznek: 1. Elnöki, illetékos titkári jelentés. 2. A II. Országos és Ezeréves Tanügyi Kongresszus” által kijelölt fontos tételek tárgyalása. 3. Az egyesületi tisztviselői választása felüli intézkedés. 4. Egyéb egyesületi ügyek. — Jegyzet. Kik a közgyűlésben részt akarnak venni, Schneider Jakab s.-a. újhelyi tanító úrnál legyenek szivesek minél előbb jelentkezni.

— **Biaha Luja** — mint lapunk zartarkor értesültünk — meghűlésből származott rekedtség miatt, orvosi tanácsra, csak 21-én, kedden lép fel Újhegyben először.

— **Az „Othón” nyaraló Barfa-fürdőn.** melyet dr. Murányi Armin, a „Képes Családi Lapok” felelős szerkesztője csak a múlt évben építtetett, egyike a legszebb és legkényelmesebben berendezett családi házaknak. A 60 szobából álló nyaraló valójában teljesen megfelel nevének, mert melleg ottthon nyújt mindazoknak, kik üdülői jönnék Barfa-fürdő fenyesői közé. Barfa különben hazánk leghatásosabb vasas tartalma fürdőjével, szépségével levegővel, gyönyörű sétá- és kiránduló helyekkel bír, mely az „Othón” tömzomságában vannak. E szép stílusban épült családi házból elegánsan berendezett olcsó szobák kaphatók és itt az ország minden vidékének lapjai, tehát a mi lapjaink is feltalálhatók és olvashatók. Mindennemű értesítést, a fürdőszobákat illetőleg, készséggel ad és a levélre azonnal válaszol a „Képes Családi Lapok” kiadóhivatala Bpest, Vadász-utca 14. szaját ház.

TANÜGY.

Néhány népoktatási ügy.

Folyó hó 14-én és 15-én tartotta az a.-zempléni ev. ref. egyházmegye tavaszi közgyűlését. Tudvalevő dolog hogy a reformátusok a református megindulása óta az iskolákra nagy súlyt fektettek mindenkor. És eléggé nem dicserhető szép tulajdonságukat megőrizték egész napjainkig. E tulajdonságuknál fogva terjesztik ki aggódó gondoskodásukat időről-időre még ma is a gyermekek nevelésére, oktatására: a gyűlésükön a jó házigazda szokása szerint számba veszik a hatáskörükbe tartozó összes iskola ügyi dolgokat. Így tárgyalta az a.-zempléni ev. ref. egyházmegye fent említett napokon is a kobelethe tartozó ref. vallású gyermekek vallás-erkölcsi nevelés-oktatásügyét is. — Végig hallgattam e tárgyalást s olyankor hallottam ott, melyeket szó nélkül nem hagyhatok. Nem volt jogom ott szólni, szólni tehát itt, hol e jogot megnyerem.

A gyűlés egy tanítói díjlelvele erősített meg. Ezzel a kérdéssel összefüggőleg a tanítók képviselője felhívta a gyűlés figyelmét arra a visszáis állapotra, hogy a tanítói díjlevelek mily igazságtalanul és egymással homlok szeméret ellenkező alapon vannak kiállítva a nyugdíjnyelben. Egyikben a kántori fizetés tósoknak a másikban túlkérésnek van felvéve. Ez az oka aztán annak, hogy nyugdíjaztatás esetén a legtöbb tanító a legkésőbbi családísának van s lesz kitéve. Ezt egy lelkész is megerősítette, hogy t. i. csakugyan így áll a kérdés.

Kétekedve hiszek ez állítás valóságában. De ha csakugyan így volna, úgy nem tudnek előzge sajnálkozni úgy a felekezeti, mint az állami tekintetben illetékos hatóságok figyelmetlenségén, hogy e fontos ügyet nem igyekeznek az igazságnak e méltanyosságának megfelelően, de főként egyöntetűen elintézni. Dicséretre méltó munkát fog végezni az alsó zempléni egyházmegye, midőn e tekintetben az adatokat beszerzi. Csak arra kérjük az egyházmegyét, hogy ezt sokáig ne halassza s ne állapodjék meg az adatok beszerzésénél, hanem azokat használja is fel.

A megvászói népes ref. egyház a télen választott tanítóinak megerősítését kérte az egyházmegyétől. **Az egyházmegye megalapította a megerősítést.** Tette pedig ezt azért, mert nevezett egyház nem okleveles tanított választott s utasította az egyházat, hogy július hó végéig okleveles tanítóval töltsék be az állomást. Midőn az egyházmegyének ezt az eljárását helyeslem: egyidejűleg ezzel nem mulasztatom el úgy az egyházi, mint az állami, e tekintetben illetékos hatóság figyelmét felhívni arra a visszáis állapotra, mely iskolaiügy tekintetben Megvászó nagy községet jellemzi. Ott évenként — biztos tudomásom szerint — 250 a tankötelesek minimális száma. És ily nagy szám mellett a rendes tanítók száma egy. Tanítanak ott ugyan évenként négyen is, de nem arra kvalifikált, meg a legtöbbszór ahhoz nem is értő emberek nem is felszerelt s arra rendelt helyiségekben. Nevezetesen a ref. egyház alkalmasított az egy rendes tanítón kívül, csak 3 évre választott tanítót (ez van most kérdés alatti, egy segédlelkész (aki minden percen elrendelhető cunni); ezen kívül izi polgármesterek is fogadnak fel egy-egy tanítókat nevezett egyént ki aztán az izi gyermekeket dolgozza meg.

Az új szerződés beköszörel, én úgy hiszem nem volna szabad ily állapotnak fennmaradni. Az egyházi hatóságnak rá kellene kényszeríteni a megvászói ref. egyházat 3. rendes iskola fenntartására. Vagy ha ez nem volna lehetséges, az állami hatóságnak kényszeríteni a polgári községet legalább egy községi iskola felállítására. Mert ha egy oly jónévd, tisztá magyar községben is így állnak az iskolai ügyek, mint állanak ma Megvászón, mines jogunk kérdéni fenntartóknak haladásával. Sükésgételen luxus-célokra tud a közölg költeni százakat, iskolai célokra minesn egy árva krajcár sem. 100—120 gyermekkel küzködik egy tanító szük tereben évenként.

De hogy ez éveken át már így maradt fenn, annak oka talán az, hogy Megvászó távol esik a központtól s hogy az ottani előjárók elég ügyesek visszáis állapotokat leplezni folytonosan, de hogy a központhoz közel is lehetnek ily állapotok, azon már esodálkozunk. Ugy hallom ugyanis, hogy Újhegyhez is, Patakhoz is nagyon közel eső Ardón is egy tanító egy szük iskolai helyiségben évenként rendszeren 100-on felül levő számú gyermekeket tanít. S még azt is meg kell jegyeznem, hogy a tanító gör. kath. kántor is. Hogy kinek a figyelmébe ajánljam ezeket s az ezekhez hasonló iskolaiügyi üzériákat, nem tudom s nem is keresem. A kit illet bizonyára tudomást veszen róla a mi fog kéni, remélem, intézködni.

Azon, a fentebb nevezett egyházmegyei gyűlésen egy olyan dolgot is hallottam, ami még az előbbieknél is kellemetlenebbül hatott reám. A téli egyházlátogató megvizsgálja a reformátusoknál az iskolákat is s ahol nem felekezeti az iskola, hanem községi vagy állami, emegy azokba is, tudomást szerezni arról, a vallásos nevelés-oktatás milyen. Így jutott el az egyházlátogató Bodrog-Vécserre is, az állami iskolába s azt ref.álta az egyházmegyei gyűlésnek, hogy bizony ott nemcsak vallásos nevelés-oktatást nem tapasztalt, hanem egyáltalán semminemű iskola nevelés-oktatást. Mint az egyházlátogató tudomást szerzett, az állami iskolaépület dűnöz-ző felében van, a tanító már évek óta nem tanít (talán csak rendszeren nem? Szerk.) sőt nem is Vécser, hanem Kis-Újlakon lakik. Vajjon igaz-e ez? Ezt én — nem ismerem a viszonyokat csak hallottam —

hajlandó volnék nem hinni egyszerűen. Ha nem egy komoly testületben hallottam volna. (Mi sem vagyunk hajlandók azt hinni, hogy teljesen így állanak az ügyek Vécsern, éppen azért elégnek tartjuk e dolgozatból csak a hírnök száraz regisztrálását közöze tenni — megjegyzések nélkül, Szerk.)

Midőn ezekről szólni becses lapjában a szerkesztőnek nékem jögt ad (Ha az e mondottak csakugyan így vannak, ezt a jogot megadni önnek köt-bességünk, lapunk kitűzött irány máf fogva, Szerk.) egyszerűsind engedje meg, hogy azon kérest is intőzzen úgy az egyházi, mint az állami hatóságokhoz, hogy meggyenknek ne csak felső részére, hanem az alsóra is terjeszszék ki figyelmüket, mert itt is sok seb vár gyógyításra. Ha csak látszunk egészségeseknek!

— **Egy tanügyi ferfu.** —

IRODALOM.

Nagy Oktatástan ezim alatt a legközelebb hagyja el a saját Comenius Amos János „Didaktika Magna” című műve magyar nyelven. Dezős Lajos sárospataki tanítóképződi igazgató, az ismert nevű pedagógus fordításában fog a mi megjelenni. E műre kihoesatott előfizetési felhívást egész terjedelmében adjuk a következőkben:

— Aki az újabb kor pedagógiai törekvéseit figyelemmel kíséri, nem zárkozhatik el azon tapasztalat elől, hogy úgy a nyugoti cultur-népeknel, mint hazánkban a nyers utilitarismus kezd érvényesülni, a közölg fogható gyakorlati hasznosság elve kezd mindinkább tért foglalni a közoktatás legáltalánosabb kérdéseiben, az iskolák szervezésében, a tantárgyak megválasztásában stb. Ellenben a melyekben fekvő lélektanai alap többnyire figyelmen kívül marad, a pedagógiai kérdéseknek oszmekek szerinti alakulása hátterbe szorul; a politika hullámzásai szerint irányuló s napi arfolyam szerint változó vélemények, osztály- sőt egyéni érdekek ingoványára van építve közoktatásügyünknek egész rendszere.

Ez oszmeletlen, oportunistikus pedagógiai erelmény a közoktatás terén uralkodó s folyton növekvő zavar, mely a süppedékes talajra állandó alkotásokra képtelen lévén egyik kezével rombolja a másiknak munkáját, s még csak azt se tudja megmondani, hogy a rombolás szükséges s az új építés jogosult volt-e.

E napi arfolyammal bíró pedagógia korábban még szeresége az emberiségnek, hogy minden korban voltak kiválóbb elmék, kik szilárd elveken építve marandóbb alkotásokat terveztek, kikhez az emberiség a vásári zajgás szűbadságából felocsudva koronként visszatér. Ezek a pedagógia classicusai (Comenius, Rousseau, Pestalozzi, Herbart stb.).

Az örökbecsű pedagógiai művek egyike Comenius Amos Jánosnak a XVII. század legnagyobb pedagógusának „Didaktika Magna” című munkája, mely nemcsak a maga századában világot, hanem hivatva van korunk pedagógusainak elmejére is termékenyítőleg hatni.

Comenius oszmekek terjesztőesere Berlinben 1892-ben egy társaság alakult az egész művelt világra kiterjedő hálózattal. Az egységes népoktatási, egységes középiskola kérdéseiben Comeniusig kell visszamenünk, hogy az elvesztett történeti fondalszát felkeressük s annak segélyével az iskola-szervezet labyrinthusából biztos kimenőre találjunk. De a pedagógia, a didactica részletkezesében is nemcsak történeti érdekek bír a Didaktika Magna, hanem ma is irányadó tekintélye van; mert a Didaktika Magna nemcsak oktatástan, hanem valóban olyan általános nevelés- és oktatástani mű, melyhez hasonló, a köz- és magánnevelés és oktatás minden ágát (a kised-neveléstől az egyetemig) felölelő munka maig sinem.

Egyelőként a Nagy Oktatástan Comenius színdésének háromszázados emlékművepe alkalmasval (1892-ben) nálunk is keltekeg mellényelva lón. Azon alkalommal közölgj gymanat hangzott fel Magyarorszag tanügyi közönsége köréből vajha magyar nyelvünkön is olvashatók e művet, mely Európa minden cultur-nemzetének nyelvére (meg horvát nyelvre is) le van fordítva.

A közvélemény e hangulata által batorítva Comenius *Opera Didactica Omnia* című nagy művének alapján, tehát az eredeti latin nyelv-

s a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

— **Hangverseny Sárospatakon.** Ritkán kímálkozó alkalmat szerzett városunk közönségének a budapesti hangverseny társaság (új. Polgár K. és neje, Veress Sándor és neje enekesek, Hanisch H. zongoratanárnő) az által, hogy művészi körutjukban nálunk is megállapodtak s f. hó 12-én és 13-án itt hangversenyt rendeztek. Sajnosan kellett azonban ismét tapasztalnunk azt a tartózkodást, melyelyel közönségünk az ilyen műelőzetektől, különösen ha azt idegenektől nyeri, visszatartja magát. (Némi méntségél szolgálhat a kisebb alkalmatlan idő.) Pedig bizony megérdemelte a megjelenést mind a két hangverseny. A műsor sokoldalúsága valóban az ilyen kis város igényeinek megfelelő volt. Halottunk nagy opera áriákat, operettek kőzdékvét számait, nép- és műdalokat, kuruc nótákat, kacagató kuplet-dalokat, közé-közbe pedig egy hatásos zongora számot. Maga az előadás teljesen megfelelő volt: a kísérsny, de lelkes közönséget minden tekintetben kielégítette, egyes számok pedig még a kenyesebb ízletű műértők tetszését is megnyerték. Az előadók közül Veressné hangjának nagy terjedelme és ereje által, Polgárné kedves esengős trillái és művészi pianói által, Veress érzéseteljes, érekes haritonja, új. Polgár pedig kacagató komikumával szolgáltak rá az elismerésre. Hanisch H. zongoratanárnő finom tehnikájával megmutatta, hogy még rossz hangszere is lehet hatásosan játszani, s ezzel önkénytelenül kiráncsívá-tt nemünnekké jó hangszereim való előadásának művészségére. Mint hallottuk, még el fognak hozzánk látogatni, hogy a most elmaradtoknak alkalmat szolgáltatassanak meghallgatásukra, nekünk pedig újabb élvezetet nyújtsanak. Szívesen várjuk őket.

— **Siremelek Janko Jánosnak!** Arra a férfinúra, aki páratlan humorisztikus rajzaival negyven éven át derítette föl a nemzetet: a legmagyarabb festő-művészre ráborult a sir éjszakája. A „*Borszem Jankó*” s é elaptár-ai („*Balond Istók*” és „*Üstökös*”), melyeket hosszú éveken át gardagiótt s őkesített az ő mesteri tollának munkáival, bizalommal fordítanak mindazokhoz, akiket nagy művészetével és arányos humorával annyiszor megrihasztalt: járuljanak hozzá, hogy sirja fölött méltó emléket hirdesse nevét. Halálát fogadtatik a legcsekélyebb adakozás is, melyet a *Budapest-Belvárosi Takarékpénztár igazgatóságához* (Korona-herceg utca) kérünk beküldeni. Az egyes kimutatások a „*Borszem Jankó*”-ban jelennek meg. Mély tisztelettel a „*Borszem Jankó*” szerkesztője.

— **Ipartestületi közgyűlés** volt folyó hó 7-én Sátorfalja-Ujhelyben, mely alkalommal a múlt évi számadás és az évi költségvetés lett letárgyalva. Az első határidőre kitűzött gyűlés a tagok tavolmaradása miatt meg nem tartott, ezen második gyűlésen is 500 tag közül alig néhányan jelentek meg. Ideje egyszer, hogy a tényleg viselő polgártársak bűsság a jelenlegi ipartestületi életképtelenségét és sorakozóznak oly zserűterfű oldalához, a ki a polgárságot nem a közel jövőben felhasználható eszköznek, hanem számottevő tényezőnek fogja tekinteni.

— **Tűz.** Tűz ütött ki Sátorfalja Ujhelyben folyó hó 9-én éjjel 11 és fél órákor, mely alkalommal Zinner Henrik elsőrendű borkereskedő s eseres fedelű kolosszális épülete égett le. Az önkéntes tűzoltók kellő időben érkezvén a vesz helyére, a tűz az ősseépített házak között ügyesen localizáltak s csak a tűzoltók erőyének és buzgalmának köszönhető, hogy a tűznél közel álló imaház le nem égett. A tűzoltást az egyet főparancsnoka kifogástalanul vezette. Egyet azonban nem hagyhatunk szó nélkül s ez az, hogy a tűzhelyen a civil-emberek akarnak parancsnoki s zavarják a tűzoltók működését. Más városban az ily rendelkezést karhatalommal szokták a vész helyéről elválogatni. Miért is figyelmeztetjük a parancsnokságot jogainak megővására s a tűznél konyveskedőket pedig a kellemetlen következményekre.

— **Színhazi jelentés.** Csóka Sándor színházgató nyert engedélyt színelőadások tartására a satorfalja-ujhelyi színházban. Ezeket az előadásokat április 18-án kezdi meg. Az első előadás alkalmával br. Splényi Ödönné *Blaha* Lujza urnó, „a nemzet eszalogsága,” „hazánk bűzkesége” is szerzenefelteti fogja meggyéinket, különösbben Sátorfalja-Ujhelyt, hogy meggyéink műértő közönségének is lehessen alkalma még egyszer gyönyörködni a magyar dalnak abban a föléges szépségében, mely a maga erejében teljességében még eddig soha nem nyilatkozott meg, úgy mint *Blaha* Lujzának. Április 18-án színe kerül „Télen,” 19. „Pa-

raszt kiasszony” és 20-án „Szokimondó asszony-ság.” E három előadás felemelt helyarakkal fog megtartatni.

— **Városi ügy.** Tagadhatlan, hogy S. a.-Ujhely város utcai széplőnek, azonban kövezté oly rohamosan készül, hogy a vegzett munka a járda készítésre köcsön vett százer forintot már felémlesztette. Csudálkozunk hogy S. a.-Ujhely város intelligens s képviselő testülete ily nagyobb szabású munkába nem előre bekívánandó költségvetést alapján megye bele. Mert, a mint halljuk, a város ismét a takarón túl szándékozik nyújtózkodni. A Korona-utóban aszfalt járdát szándékozik készíttetni. A múlt éven több utcáját beton járdákkal látta el, azon időben a betont a budapesti aszfalt társaság egyik mérnöke készítette, akkor a betoni ügy magasztalta, a tapasztalat azonban megbizonyította, hogy a beton járda a célnak meg nem felel, most ugyanazon mérnök az aszfalt járdát ajánlja □ méterenként 6 ft 90 kr. árban. Az illető mérnök — a ki S. a.-Ujhely város mérnökével összekötésében áll — hetek óta Sátorfalja-Ujhelyben időzik s várja az aszfalt megszavazását. Reménylünk azonban, hogy a város atyái átlátanak a szítán s egy közérdeku ügyen könnyen át nem sikkának, tekintettel lesznek arra, hogy a kis haratszer bűhádt, közegészségellenes és járhatatlan utcaji a rendezést igényel.

— **Felkeres Szólossy Arthur** városi képviselő-testületi tag urhoz. E lap 14-ik számában egy közleményünk jelent meg, mely szerint S. a.-Ujhely város eukorfigyasztsái adóját nem az illető takarékpénztár, hanem bizonyos Bánóczy, Behyna, Székely és Hava nevű egyének kezelik, a bárcsa az ő aláírásukkal szokott kiállítatni. Pedig úgy tudjuk, hogy a fogyasztási adók szét nem választatós, azok együttesen kezelhetők. Mint a város fogyasztási adó ügyének elnökét felkerjük, hogy kérdésünkre választolni s a közönséget megnyugtatóni szívóskedjék, ellenesetben felsőbb helyeire fogunk kopogtatni.

— **Több kereskedő.**
— **Egyházmegyei gyűlés.** Mint lapunk legközelebbi számában jelezteik, az alsó-zeplényi ev. ref. egyházmegye tavaszi rendes közgyűlését f. hó 14-én és 15-én tartotta meg szokott helyén, itt Sárospatakon, *Keresztúri József* és *Meczner Béla* egyházmegyei gondnokok kettős elnökléte alatt az egyházmegyei papáknak és az egyházak világi képviselőinek oly nagy érdeklődése mellett, a minőt ritkán lehet tapasztalni. Ennek különben meg van a természetes oka. E gyűlésre volt ugyanis kitűzve az egyházmegye megboldogított eseresé, Kopró Ferenc németének megtartása, az újonnan választott eseresnek székfoglalója s több egyházmegyei hivatalnak betöltése. Délelőtt 9 órákor a városi ref. egyház nagy harangja, a főiskola nagy esengője ünnepésre hívta a közgyűlést a főiskola imatermébe, hol a főiskolai tanári kara is szép számmal jelentek meg Pasztor Simuel fűisk zenetanár orgonázásának kíséréte mellett énekelte el a XC. zsoltár két első versét s annak elhangzása után *Keresztúri József* újonnan választott eseres állott fel a szószékbe s alkalmi imát mondott. Aután *Komjáthy Gábor* szentesi lelkész és egyházmegyei főjegyző tartott Kopró Ferenc felett egy, úgy tartalmitlag, mint alakilag, kiválóan szép emlékebeszédet, mely a jelenlévőkre nagy hatást gyakorolt. A XC. zsoltár egy-versenek éneklése után a gyűlékezett a főiskolai épület egyik termébe vonult, hogy tanácskozánkat megkezdjék. Első tárgya a tanácskozásnak az új eseres beiktatása s eskütelétele volt. *Meczner Béla* üdvözölte az új eserst, mint elnöktársát, az ő jó szívéről, egyházáért erősen lelkesedő rövid, de nagyon szép beszédben. Ő közben közgyűlést megnyitó, magas szárnyalású beszédet is mondott. Aután az egyházmegyének hat újonnan megválasztott (Vitényi Bertalan, szerenesi ügyvéd, világi főjegyző; Bálint Dező sárospataki lelkész, egy. tanácsbíró; dr. Fűkei Ferenc jogtanár, világi aljegyző; dr. Pálissy Nándor világi aljegyző; Háyzer Emil és Olbey János lelkészek, egyházi aljegyzők) tisztviselő tette le a hivatalos esküjét. Ezek után az egyházi ügyek nyertek elintéztést s csaknem két napig tartó egyházmegyei közgyűlésen. Ez ügyek közül olvasninkat különösen a tanügy érdekli. Lapunk más helyén ezeken egyenelményekéről még e számban referálunk. 13-én 50 terítők közebérd volt a „Vadász kúrt”-ben, mely bőségében volt a szellemesebbnél-szellemesebb pohárköszöntőknek.

— **Egyiptomi sötétség** Ez ez a jellemzés — nem szímetünk mi is ismerte — egészen ráillik Sárospatak városára — éjjenkin. Nem tudjuk megérteni, hogy a város előjáróságát miféle elvezérli az éjjeli világtás tekintetében. A mi ke-

vás lámpa van is imitt-amott a városban, azt sem használják céljaira. Most a napokban, mikor ezek a kellemetlen szeles, esős, borult idők jártak, volt este, hogy egyetlen egy lámpa se volt meggyújtva. Kit sorsa arra kárhoztat, hogy az esteli időben nem lehet szobájában, a meglehető-sáros utcában, a koromsötétségben életveszélyek közt tud csupán hazavergődni. De meg éppen ezekben a napokban több vidéki uri ember tartózkodott városunkban, kik bizonyára dicsérső szavakkal nem halmozták el városunk magisztrátusát. Ugyan, kérjük a t. előjáróságot, miért a sötétséghez való ezen törhetlen ragaszkodás? Vajjon önöknek nincs szükségük az éjjeli világtásra? Még ha nincs is, ne legyenek önzők s ne fosszák meg azokat a világszolgált, kiknek szeme ahhoz van szokva. A takarékság szép erény, de csak akkor, ha az helyes irányú.

— **Millenniumi készülődés Sárospatakon.** A főiskola tanári kara is elhatározta immár, hogy Magyarország ezredéves fennállásának ünnepét május 9-én tartja meg. A program minden tekintetben kielégítőnek ígérkezik. Ezt ugyan az erre kiküldött tízes bizottság végérvényesen még nem állapította meg, de majdnem biztosra vehetjük a következőket: Az ünnepély délelőtt 9 órákor kezdődnek a püspök ur imájával és a többek közt dr. Zsindely István jogtanár ünnepi beszéddel: a város felkérteik az ebben való részvételre, a közönség meg arra, hogy ezen a napon nemzeti lobogókkal díszíték az utcákat; délután a tornacsarnok előtti téren nagy díztornázás az egész ifjuság részvételével: este a tanári kar, az ifjusággal együtt az erre külön kideszkázott tornacsarnokban bált rend-z, melyre a meghívők már a legközelebbi napokban szétküldetnek.

— **Sátorfalja Ujhely** a millenniumi megünneplése céljából egy küldöttséget bizott meg a részletes program megállapítása céljából, ezen küldöttség már gyűlésezett is s tervben van, hogy az ünnepély május 10-én lesz megtartva, a város fellobogóztatik, a zászlók több hétig fognak a házakon lengeni, azon napon isteni tisztelet lesz, este nagyobbbbrű kivilágítás több szára menő fáklyával körmenet rendezetik, mely alkalommal két zenekar s három dalárda fog működni. A kitűzött napon népiünnepély fog rendeztetni, midőn ökörsütés között a nép meg fog vendégléttetni.

— **Rendezett tanács S. a. Ujhelyben.** Mozaik indult meg, hogy Sátorfalja Ujhely nagyköz-ség atalaku rendezett tanácsnak. Mind-n haladásnak barátai vagyunk, hanem S. a. Ujhely, a mely eléggé meg van terhelve s a mely közsegen közművelődési és közgazdasági tekintetben még sok kívánni való van hátra, nincs azon helyzetben, hogy a rendezett tanácsot keresztül vigye, veszen előbb számot a város azzal, hogy a rendezett tanács létesítés kiadás részét nagy mérvben emelni fogja, pedig Sátorfalja-Ujhely lakossága, pár jobbn duax beszámításával, a léttért igen nehezen küzd. Idősebb lenne, ha katonaságról, laktanyáról gondoskodnék, s az amerikai kővárdorlás megállítás céljából az alsó-és középsztrálynak megélhetést nyujtana s ha ez megtörténend akkor nincs kifogásunk az átalakulás ellen.

— **Lakasiroda.** A szeker főváros tanácsa a kiállítás alkalmára az idegenek részére lakasirodát rendezett ke. A központi lakasiroda (IV. ker. Róza-tér 7. sz. alatt), valamint a keleti és nyugati pályaudvarok érkezési oldalán berendezett fiók-lakasirodák már a közönség rendelkezésére állnak. Eddig már 600 szobát jelentettek be, mintegy 1100 ágyval, az árak naponta 1—2—3 frt között váltakoznak.

— **Képes levelező-lapok.** Május 1-től a postán új ezredévi képes levelező lapot fognak forgalomba bocsátani. A levelező-lapok képei történeti, kiállításbeli stb. vonatkozásúak. A képes levelező-lapok ára 2 és 5 kr.

— **Millenniumi emlékermet.** A „Magyar Tanítók Kaszinója” a népoktatási intézetek tanulói számára millenniumi emlékermet készíttetett oly célból, hogy ezen emlékermet a népi-közi tanulóknak megszerezvén, az ezredév alkalmából rendezendő iskolai ünnepélyen feltűzzenek viseljék, ily módon a millenniumi iskolai ünnepély az iskolai ifjuság lelkére külső eszközök által is minél megragadóbbá tétetik. Célja tovább a tanítók kaszinójának ezen emlékermet terjesztésével, hogy a magyar tanítóság törekéseivel némi anvagi eszközt szerezzen. Ugyanis a kiadó cég minden elrűstított darab után (egy érem ára 10 kr.) 2% -ot, vagyis 2 krt a „Magyar Tanítók Kaszinójá-nak” házépítési alapja javára ajánlott fel. Megrendelhetők a „Magyar Tanítók Kaszinójánál” Bpsten

ből fordítottam le a Didaktika Magnat, melynek kiadást Steinfeld Jenő ur, a sárospataki ev. ref. főiskola nyomdája vállalta magára.

Midőn a mű kiadása innár befejezéséhez közeleg, ajánlom azt Magyarországi iskolai hatóságaimak, pádagogiai közönségének oly mérvű figyelmébe, a minőt a munka megérdemel. Sárospatak, 1896. ápril 15.

Dezso Lajos.

A „Nagy Oktatásán” körülbelül 17—18 ív terjedelemben folyó évi május hó elsején jelenik meg. Előfizetési ára 3 korona.

Az előfizetési pénzek alólírothoz küldendők be: a mű az előfizetőknek, megjelenése után azonnal bormentve küldetik meg.

Gyűjtőknek 10 példány után egy tisztelőpéldány jár. Képezési növekedéseknk 20% árengedéssel szállítom, ha az illető képezde igazgatója egyszerre küldi be az előfizetési pénzeket vagy legalább az aláírást: a mikor is utólagos fizetést is elfogadok.

Sárospatak, 1896. ápril 15.

Steinfeld Jenő.

CSARNOK.

CSARNOK.

A tarcali ütközet.

Illásházy Endre.

(Részlet szerző: „Klapka és Dembinszky” c. munkájából.)

Január 22-én reggel sűrű köd nehezted a hűfede vidékre. Ugy látszik, a köd általános volt e napon a Tisza mentén mert Szolnokon is, hol Percel e nap verte szét Ottinger osztrák tábornok loras dandárát, a köd miatt késett el Kazinczy hadosztálya s a köd miatt nem üldözhetette Percel a magyert ellenséget.

Klapka hadteste e reggel a következő hadállást foglalta el: Bulharyn dandára (a lengyel légio, a 34. és 52. honvédrészek, az abaujvármegyei, a hevesvármegyei önkéntesek, 4 zászló lovasság és 9 ágyú) mintegy 2500 fő, Tarcalon: Schulz őrnagy dandára: (a 17. és 43. honvédrészek, a zászlóalj Don-Miguel, egy és fél úteg ágyú és másfél század huszár) mintegy 1800 fő, Szegi és B.-Kisfalud között: Gedeon dandára: (a 42. és 20. honvédrészek, egy felszázad hevesi lovas nemzetőr, hat 3 fontos ágyú) mintegy 1000 te. Tokajban, előőrseivel a keresztúri Wolkenstein-féle rom-kastélyban: Dessewffy dandára: (a 26. és 19. honvédrészek, a borsodi önkéntesek, egy század Koburg-huszár és 9 ágyú) mintegy 2500 fő, útban Tisza-Lákról Tarcal felé.

Schlick kora reggel a Perger és Fiedler alatt álló két dandárral (4000 ember) Tállyáról és Mádról indult ki, a zombori kettős csardánál Perger dandárát a Zombor felé húzódnó sikon állítva harcrendbe, s indítá támadásra, a Fiedler-féle dandárral pedig en colonne az országoton haladt előre: a két dandár között a szintenai vörtesek foglalták helyet.

Klapka az előőrsi szolgálatot teljesítő s Mádig portyázó Württemberg huszárok által csakhamar értesülvén az ellenség támadási szándékáról, Bulharynt a Tarcalról északra fekvő magaslatok megszállására küldötte ki, utatásul adván, hogy ez állást Dessewffy megérkezéig minden áron tartsa meg, Gedeonnak megparancsolta, hogy a Tarcal és B.-Keresztúr között elterülő fejsíkot foglalja el, s Dessewffy elé gyorsfutárt menesztett, hogy gyorsmenetben közeledjék.

Bulharyn a parancs vétele után a részére kijelölt állás elfoglalására indult s dandárát a következőleg osztotta fel: Tvorzniczky a mintegy 350 főnyi lengyel légióval s a mintegy 600 főből álló abaujvármegyei és hevesvármegyei önkéntesekkel s három ágyúval a Henye tetőt szállta meg, jobb szárnyát a Henyétől északra fekvő magaslatokig terjesztve. A Henyétől nyugatra fekvő magaslatokat egész az útig a 34. zászlóalj és az 52. zászlóalj 2 százada 3 ágyúval tartá megszállva; az úttól balra elterülő síkságot a Koburg-huszárak 2 százada foglalta el. Egy 12 fontos felüteg, 2 század gyalogság s 2 század lovasság Tarcal előtt tartalakban állott.

E közben Perger dandára a sűrű köd leple alatt, lóres nélkül megközelíté a magyar sereg közepét, annyira, hogy az ágyú és puska harca már csak

akkor vette kezdetét, midőn a hadsereg alig száz lépésnyi távolságon állottak egymással szemben. Az alig néhány percig tartó ágyú és puska harcot nyomban követte az ellenség szuronytamadása, mit azonban a Czákó százados és Zákó őrnagy parancsnoksága alatt álló 34 zászlóalj a legnagyobb elszántsággal fogadott, s hősiés bátorsággal vert vissza.

Ezalatt Schlick a Fiedler dandárral a zombori szőlőhegyek alatt elvonuló országoton haladt előre s gyalogsága ágyúinak fedezete alatt már majdnem megszállotta a Henye tetőt s az ettől északra fele az ugyanevezett vármegye gödre felett elterülő magaslatot. Az ekközben megérkező Tvorzniczky azonban szuronyrohammal visszafoglalta a magaslatokat s az ellenséget a síkra kergette le.

Schlick e sikertelen támadás után ágyúit vonatta elő, a zombori és keresztúri határ között emelkedő keresztúri hágról heves ágyúzást kezdett Tvorzniczky hadállása ellen; éles szemekkel csakhamar átlátta, hogy ha a Tvorzniczky által elfoglalt állást hatalmába keríti, nemcsak a mai nap győzelmét biztosítja magának, de keresztül törvén a magyar hadállást, Bulharynt tönkre teszi s kezét nyújtva az Olasz-Liszka felől közelgő Herzmanovszkynak. Schulzot a fészeregől elvágja s fegyver-lefektetle kényszeríti s azelőtt célját, Tokajnál a tiszai átkelést kiterőszakolni, teljesen eléri.

Rövid, de heves ágyú-harc után tehát az egész Fiedler-dandárt rohamra vezényli, zászlóaljai első sorban a legelső jobb szárnyon álló lengyel légióba ütköztek. A lengyelek hős parancsnokuk Tvorzniczky vezénylete alatt elszánt dühvel rohamra az osztrákok ellen: Fiedler dandára kizárólag galiciái lengyel zászlóaljakból állván, a kifejedt kézi tusában Tvorzniczky lengyelei megütökzessal veszik észre, hogy honfitársaikkal állanak szemben. A kölcsönösen egymásra ismert honnák a harcot beszüntetik: az osztrák zászlóaljak élén álló Fiedler tábornok „Lábböz-t vezényel”: Tvorzniczky hasonlóan cselekszik. Fiedler előlép, kezét nyújt előbbinek s előadja, hogy csapatai: lengyelek, kik nem nagy kedvvel harcolnak honfitársaikkal ellen. Az egymással szemben álló honiták nem tudják, mit kezdenek, s így múlik el néhány perc, midőn egyszerre megjelenik balról a hevesi önkéntes zászlóalj, az osztrákokra tuzel, rövid idő alatt Schlicknek a Fiedler dandár által a magyar jobb szárny elleni támadása teljesen vissza van verve.

Míg ez a jobb szárnyon történik, a közepén az ellenség lovasság újból támadást intézett a 34. zászlóalj ellen, azonban az úttól balra álló huszáraink által oldalba kapva — osztályparancsnokát, számos halottat és sebesültet a véres csata színhelyén hagyva — véres vereséggel veretik vissza.

Az egész ütközet alatt e roham idézte elő a legadázabb tusát. A Fáy-tanya és a Henye között elterülő síkter a csata után fedve volt halott és sebesült veszekkel. A csata után a zombori földművesek szedték össze őket s a mai Harkányi-borháznál bordították össze s földelték el a halottakat. A szenvedett kudarcok dacára Schlick még egy kísérletet tett a magaslatok elfoglalására.

Az országoton erős ágyúzást kezd a magyar hadállás ellen. Ágyúinak fedezete alatt elől a lovasságot, utána összes zászlóaljai összpontosítva, indítá rohamra a magyar közep ellen. Bulharyn azonban jobb és bal szárnyát kissé előre tolvta, az előnyomuló lovasságot keresztútjába fogja, minek ellenállni képes nem lévén, hanyat-homlok saját gyalogságára roham vissza. Az ekként zavarba hozott gyalogság homlásnak indul s az előre törő honvédek elől a köd leple alatt Mádra hatral vissza.

Az ütközet délelőtt 11 óra tájban vette kezdetét s alig 3 óráig tartott. Este felé megérkezett Dessewffy dandára Tarcal, Gedeon dandára Tokaj felől, a beállott sűrű köd azonban az ellenség üldözését lehetetlenné tette.

Kevesebb szerencsével harcolt e nap a Schule őrnagy parancsnoksága alatt álló magyar jobb-szárny, melyet a Perger dandarához tartozó Herzmanovszky őrnagy parancsnoksága alatt álló, mintegy 2000 főnyi osztrák balszárny Olasz-Liszktól Bodrog-Keresztúrig nyomott vissza.

Schule azonban másnap, azaz 23-án hirt verén a tarcali győzelemről, ismét megtámadja a Kisfaludban és az ezen községtől délreugatra állást foglalt ellenséget, hosszas s véres küzdelem után, kora reggeltől késő estig tartó erős tusában, melyben a 43. zászlóalj vitéz parancsnoka Káluoky százados is elesik, elfoglaltá Kisfaludot, s az ellenséget a Mádra vezető út irányában nyomta vissza. A Klapka által küldött segély csapatok e közben az osztrákok jobb szárnyán támadást meg, Herzmanovszky, anél is inkább, mert egy huszár-

osztagnak Szegi felől megjelenése által visszavonulási útját Sárospatak felé is elvágva vélte, kényszerült a mádi, hó és jéggel borította hegyeken keresztül Mádra húzódni vissza.

Ha Klapka a tarcali hadállásától alig 2000 lépés távolságra fekvő, s Mádót Keresztúrtól elválasztó Sajgó és Kavas nevű hegygerencen csak egy zászlóaljjal megszálltatja, a Herzmanovszky által vezetett féldandár feltétlenül magyar fogzába kerül. Klapka „Mémóir-jaiba említi is, hogy egy megkerülő oszlopot kiküldött a mádi útra az ellenség körülzárására, mely oszlop azonban eltévedt. A tévedés éppen ebben áll: nem a mádi útra, de a mádi hegyekre kellett volna a megkerülő oszlopot külden, mert Schlick Mádon állván, az oszlop legfőlebb a zombori kettős csardáig hatolhatott elő, holott Herzmanovszky serege átlágya a mádi hegyeket, a zombori kettős csardától északra, mintegy 2000 lépés távolságban közvetlenül Mád alatt csatlakozott a főszereghez.

Külömben a hival felt bezugszakadékok az egész nap uralkodó átláthatlan köd, melyek minden hadműveletet csak nem lehetetlenné tettek, kellő melegség szolgálhatnak a magyar vereségnek, hogy keresztül nem vihette azt, mit reus körülmények között mag nem tenni, megbocsátatlanul bűn lett volna.

Schlick 23-án este az éj leple alatt Mádról Tállyára és Szántóra, innen 24-én Bodók-Váraljára vonult vissza, s 25-én Schulzig altábornagy 5000 főnyi hadosztályával Forróz egyesül.

A tarcali és keresztúri csata, hogy a később előadandó okoknál fogva az ellenség üldözése lehetetlen volt s tekintettel, hogy a Szegely hadosztálya által megerősödött, Schlickkel szemben a magyar seregek néhány nap múlva meg e hadállását is fel kellett adnia, a hadműveletre lát-szólag mi hatással sem volt. Ha azonban a győzelem morális hatását mérlegeljük, a hadosztály is, ha egy tekintetért vetnük a többi magyar csapatok s az ellenséges főszereg hadi állására, lehetetlen be nem látnunk a tarcali győzelem foppant bóderejét.

Midőn Klapka január hó 11-én a felső tiszai hadtest parancsnokságát átvette, egy útközillag és moráliter tönkre tett sereget volt el, mely minden ellenségese harcossan egy legyőzhetetlen erőt látott, önmagába s fegyvereibe mi bizalmat sem helyezett.

A tarcali győzelem gyökeresen változtatott e helyzetben. Klapkának a hadtest szerzése s fegyvermezése, katonai szellemének felkeltése tárgyában tett intézkedései, war az ütközet alatt megteremték győzelmeseiket: a honvédek a nagyszámú ellenség legadázabb rohamait bámulatos hideg verrel, hősiességal visszaveték.

Szemere, a felső tiszai hadtest kormánybiztosa többi között így ír a tarcali keresztúri ütközetről: „Örvend az ember szíve, midőn szemlél hadsereget, mely köteleességét teljesíti.” Az ütközet után a Bulharyn dandár minden harcossá egy kész hősnak tartotta magát, a többi dandár éget a vágótel Bulharyn dandárának báberszín-ostozói; mit bizonyít a másnapi keresztúri ütközet. Schule dandára 22-én sokkal előnyösebb állásból verette ki magát a has-oszámú ellenséges erő által: 25-án véres tusában verte ki az ellenséget erős kislaludi állásából.

A felső tiszai (később 156) hadtest a tarcali nagy napon újjá született. Első ízben győzött, látott már tette ellenségét is! Tudatára jött annak, hogy a győzelem biztos, ha minden harcoss önmagába s fegyvereibe bízni, hidegvérrel, félelmet nem ismerő bátorsággal indul a csatába.

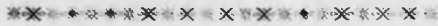
E hadtestet *fati* nem látta többé az ellen, e hadtest nevéhez tűződnek a tokaji, hidas-németi, tornaallyai, kápolnai, tápió-biesket, isaszegi, váci, nagy-sarlói, új-szónyi csaták legszebb emlékei, e hadtest harcossai tüzték föl legelőbb Budavár falára a nemzeti tricolor.

Ugyanezen 34. zászlóalj, mely bámulatos bravurral verte vissza a „Henye” alatt a szintenau vörtesek támadását, hágtott fel a 47. zászlóalj mellett elsőnek Budavár bástyáira; ugyan az a Don-Miguel zászlóalj fegyverei a tal, mely a bodrog keresztúri sörház udvarát vérel töltötte meg, hullott el Budavár főterén Hentzi.

A Kassával határos vármegyék a kassai csata előtt tömegesen küldték fiaikat a honvéd zászlók alá; a kassai csata után a nép elveszté bizalmát a magyar ügy iránt. fiakt az erdőkben rejte el, a hatóságok működése lenkadtá lett, a harmadszínű zászlók eltűntek, a fehér zászlókat készen tartották s a magyar ügy iránt tulajdonon ellenséges indulati kati, lelkeség fejét felemelve, megkísérté a népet a nemzeti ügytől eltántorítani.

¹ Klapka haderejét 15-en 4500 ember, 600 lóra és 27 ágyúra, Dembinszky ugyanezt 7:20 gyalog, 600 lovas és 29 ágyúra, Kossuth 8000 főre teszi.

A tárcali csata mindezt megváltoztatta. Zemplén-megyében a tárcali csata után azonnal, Abaujban a hidas-németi ütközet után a magyar hatóságok működése újból kezdetét vette.

Hivatalos hirdetések.

A s.-a.-ujhelyi járás fősztolgabirájától.

27. szám.
IX.

Csereladási hirdetmény.

A nmélt. földmívelésügyi m. kir. miniszter úr 47116/895. számú magas rendeletével, Csarnahó község volt úrbéres közönségének tulajdonát tevő erdejéből 21.90 kat. holdról, a faállománynak cserékéreg termelésre kiváratása engedélyezetvén, a cserkéréregnek nyilvános árverésen értékesítésére folyó év április hó 27-ik napjának délelött 10 óráját, Csarnahó községbe kiütözöm.

Árverési feltételek:

1. Bánatpénz — mely részletfizetésbe fog beszámíthatni — 400 frt.
2. Vevő köteles, a kijelölt területen lévő tölgyfa-állományt, saját költségén 1896. év június hó

1-ig többől teljesen kivágnati, lekérgeszteni és a lehántott fát egy méter hosszú, egy méter széles és 125 centiméter magas rakásokba elhelyeztetni, megengedtetvén, hogy több ily rakást egyfolytában felállíthatasson.

3. A fűről lekérülő kéreg árát, vevő a 2. pontban megjelölt rakások, mint egységek után fogja fizetni s egy ily rakás után a kéreg kikiáltási ára 75 krajcár.

4. A termelt rakások 1896. május hó legutolsó napjaiban, vagy vevő kívánságára előbb is megolvastatnak és átvetetnek a vételár hátralékos részét, a megolvasás után 24 óra alatt, vevő a s.-a.-ujhelyi járás fősztolgabirájának kezéhez tartozik lefizetni.

Az átvételhez a m. kir. erdőgondnokság meg-hívandó.

5. A fa- a birtokosok használatára vissza marad.
S.-a.-Ujhely, 1896. április hó 10.

Barthos.
fősztolgabir.

9. szám
K.-gy. 1896.

Hirdetmény.

Sárospatakon, a Kovács-utrán, eddig Galgöczy Barna tulajdonát képező birtelken, az önkéntes tűzoltó-egylet laktanya helyiségének felépítése el-

határozatván, ez okból a városzházánál megtekint-
hető tervrajzok és költségvetések alapján megtar-
tandó versenytárgyalás határnapjául folyó évi április
hó 28. napjának délelötti 10 órája kitézetik.

Miről vállalkozni szándékozó az azon hozzádád-
sal értesítetnek, hogy zárt írásbeli ajánlataikat
legkésőbb április 27. napjának délutáni 3 órájáig
alóliit jegyzőnek multhatlanul adják be.

Az árjelzési feltételek a városzházánál mindenkor
megtekinthetők.

Bánatpénzül az árjelzés alkalmával 100 forint
készpénzben, vagy megfelelő értékpapírban letendő.

Sárospatakon, 1896. április 14.

Fodor Jenő, Dobozy Papp Ferenc
jegyző. főbíró.

Haszonbérbe adás.

A Kiek Gusztávné tulajdonát képező, a sáros-
spataki alsó határban 304 hold kiterjedés, tago-
sított birtok, a folyó 1896 évi október első nap-
jából, 6 évre haszonbérbe kiadó. Értekezni lehet
alólírottal Sárospatakon. (főiskolai épület, jogigaz-
gatói hivatal.)

Debreceni Bertalan,
ugyvéd.

3-3

Magyar
osztály sorsjáték

1 Millio Korona

Huzás naponta

1896 Majus 12-ai 28-ig

Legnagyobb nyeremény a legkezelebbi esetben

Utololsó főhuzás.

1 jutalomdíj

600000 korona

400000 " "

300000 " "

200000 " "

100000 " "

40000 " "

20000 " "

10000 " "

8000 " "

6000 " "

2000 " "

1000 " "

200 " "

150 " "

Ezen 57 nyeremény közül az utoljára
kihuzott kapja a
600 000 korona jutalmódijat.

Heintze Károly
Budapest, Servia-tér 3.
Sürgöny cím: Lottóheintze Budapest.

Ezen eredeti sorsjegy árakon kívül ajánlott levei portója és
nyeremény jegyzékért 25 Kr. mellékelendő.
Sorsjegyeket ajánl és szállít az összegnek postaiutalványon való előzetes
hirdetése mellett vagy utólagosul.

II. osztályú sorsjegyeket a III. osztályra való mequjtása a II. osztályú sorsjegy visszaadása és a mequjtási díj befizetésével és pedig
sorsjegy legkésőbbén május 2-ig eszközzendő.
Nyertes sorsjegyeket minden magasságban beváltak.

Walla József
mozaik- és cementárny-gyar
épitési anyagok raktára
BUDAPEST
VII., Rottenbiller u. 13

Vállalkozik:
GRANITRAZÁSOK,
BETONIROZÁSOK,
CEA TORNÁZÁSOK,
SZOKOPUTAK,
CEMENT-LAPOK és
MOZAIK-LAPOKKALI
KÖVEZESEK
elkészítésére stb.

Raktárt tart:
KERAMIT-LAPOK,
KELHEIMI-LAPOK,
METTLACHI-LAPOK,
TERRACOTTA-ARUK,
KOFEDELPEP
TÜZALLO-TEGLAK,
KEMENY-RAKVA-
NYOKBOL stb.

Gyári raktára
a gartenaudi
Portlandi cze-
ment és viz-
hallan mesz
gyárak.

Nádfontat,
Stuccatur
készítéshez.

Kotzö Pal
BUDAPEST, Üllői-ut 18.

TYKONNOZOMZOG
Legjobbunk elismert brandfordi önműködő
amerikai gépeket.
Eredeti amerikai szenganyújtóit
vagy 2 1/2 befogatásra alkalmazható combinált rúddal.
sorvető- és szörnyavároló gépeket
és mindennemű egyéb kisebb gazdasági gépeket.
Utánányos árak! — Kedvező feltételek!
Videkférgynökök keresteteknek.

Továbbá: GARRETT & SONS felhímulhatlan 40°-os tüzelő-
anyag megátakarítható.

hosszu szalmarözökkel, alsó szelelővel és rozdukkál nagy felü-
letű rostákkal, árpahéjazással és villaszőbengerevel,
továbbá: pl. szeszszegő szusz
szegő készleteket,
a szusz szalmarözökkel, alsó szelelővel és rozdukkál nagy felü-
letű rostákkal, árpahéjazással és villaszőbengerevel,